

**ראש השנה יח. (משנה) עד יט: (17 שורות מלמטה)**

**ביאורים**

**מגילת תענית:** מגילה זו היא רשימה של 36 ימים שאירעו בהם מאורעות של שמחה, וקבעום חכמים כימי שמחה לדורות. יש מהם שנקבעו כימים שהתענית אסורה בהם, ויש גם כאלה ששמחתם מרובה יותר, ואף ההספד ברבים אסור בהם. מגילה זו נכתבה כדור לפני החורבן, והיא כנראה הדבר הראשון מתורה שבע"פ שהועלה על הכתב. ברוב המהדורות מחולקת המגילה ל12 פרקים, פרק עבור כל חודש.

**מדוע לא יוצאים על תמוז וטבת מפני התעניות?**

כי כיום (שאינן שלום ואין גזירת המלכות) **התעניות הם רשות**, ולכן לא מטריחים על כך שלוחים.

(על ט' באב יוצאים כיוון שהוא צום חובה גם בימינו כיוון שהוכפלו בו הצרות)

אמנם מימות עזרא חודש אלול היה תמיד 29 יום, אבל אם יהיה צורך - יעברו את אלול, ולכן יוצאים על תשרי כדי שיידעו מתי חלים י"כ וסוכות.

**משנה**

**בחודשים אלו יצאו שלוחים לגולה להודיע על קידוש החודש:**

ניסן (מפני פסח) ואב (מפני התענית)

אלול (מפני ר"ה) ותשרי (מפני חגי תשרי)

כסליו (מפני חנוכה) ואדר (מפני פורים)

**כשבית המקדש היה קיים יצאו גם על:**

**אייר** (מפני פסח שני)

**נתעברה השנה:**

**משנתנו:** לא יוצאים על אדר ב'.

**רבי:** יוצאים גם על אדר ב'.

טעם המחלוקת - כמה ימים יש באדר א'.

**משנתנו:** תמיד 30 יום, ולכן ברור ממילא מתי יחול פורים. (ראה תוס' ד"ה מתני' ורש"י!!!)  
**רבי:** לפעמים 29 ולפעמים 30 יום, ולכן יש צורך ביציאת שלוחים כדי לדעת מתי יחול פורים.

**בזמן שלום:**

יהיו לששון ולשמחה.

**בזמן רדיפות:**

צום חובה.

**לא זה ולא זה:**

הצום הוא רשות.

**"יום הרביעי ויום החמישי ויום השישי ויום הצעירי יהיה... ויום ולפניה"**

**הרביעי:** ט' בתמוז, שבו הובקעה העיר.

**החמישי:** ט' באב, שבו נשרף ביהמ"ק. (ובו הוכפלו צרות)

**השביעי:** ג' בתשרי, שבו נהרג גדליה בן אחיקם.

**העשירי:** ר"ע: י' טבת, שבו החל המצור על ירושלים. (האירוע התרחש ראשון, אך מופיע אחרון בפסוק, בגלל סדר החודשים).

**ר"ש:** ה' טבת, שבו באה השמועה לגולה שהוכתה העיר. (האירועים מסודרים בפסוק לפי סדר התרחשותן).

מגילת תענית לאחר החורבן

רב, ר' חנינא – ר' יוסי:  
בטלה. (כמו התעניות, שבזמן הבית נחשבים למועדים טובים, וכעת לאחר החורבן התבטלו)

ר' יוחנן, ריב"ל – ר' מאיר:  
לא בטלה. (הימים הטובים הכתובים במגילת תענית אינם תלויים בבניין המקדש)

פסיקת הגמרא:  
בטלה, חוץ מחנוכה ופורים (כי ניסיהם מפורסמים).

ברייתא

בברייתא מתואר שקבעו את ג' תשרי ליו"ט - כי בתאריך זה:  
חכמים הצליחו לבטל את הזכרת שם שמים בשטרות, כדי למנוע ביזוי.

הדעה הסוברת שבטלה מגילת תענית מעמידה  
ברייתא זו בזמן המקדש.

(כי לדעה זו, לאחר החורבן ביטלו את הימים טובים  
שבמגילת תענית, ולא יתכן שקבעו יו"ט חדש)

אמנם יום זה היה יו"ט בזמן המקדש  
בגלל צום גדליה, אבל יש משמעות  
לתוספת כדי לאסור אף את היום  
שלפניו בתענית.

ברייתא

בברייתא מתואר שקבעו את כ"ח אדר ליו"ט - כי בתאריך זה:  
בעקבות הפגנה בראשות ר' יהודה בן שמוע בוטלה גזירת המלכות  
שלא לעסוק בתורה ושלא למול ולחלל שבתות.

ברייתא זו סוברת שמגילת תענית לא בטלה.  
לא ניתן להעמיד ברייתא זו בזמן המקדש, כיוון שיהודה  
בן שמוע היה תלמידו של ר"מ שחי לאחר החורבן.